Teologisk inavel och anpassning till världen

Spara som PDF

Kanske någon tänker att orden ”teologisk inavel” signalerar ett försvar för ekumenik, men så är det alls icke! Den som känner till mitt skrivande vet att jag är mycket kritisk till vår tids ekumenik, vilken jag ibland kallat för ”avfallets ekumenik”. Jag har inte ändrat mig i denna fråga. Det jag vill förmedla är några tankar och lite historiska fakta kring varför kristenheten och dess väckelserörelser ofta avstannar, förlorar sin kraft och på sikt kan bli av med många medlemmar – samtidigt som sådana rörelser med tiden ofta landar i att förvalta väldigt ståtliga och dyra byggnader m.m. Jag tänker att vi kan fundera lite över oss själva och vad som händer i vår tid – i historiens ljus.

Jag har haft ett återfall när det gäller att läsa kyrkohistoria. All historia kan man ju dra nyttiga lärdomar från, och för oss kristna tycker jag det är viktigt att känna till lite vad som hänt i kristenheten före vår tid. Mycket av det som sker i vår tids kristenhet är ju en slags repris på vad som hänt i gångna tider. Även om jag här alltså vill dra lärdom av historien, så är det ändå ett faktum att vi är mycket dåliga på att just lära av historien. Men vi kan ju i alla fall göra ett litet försök.

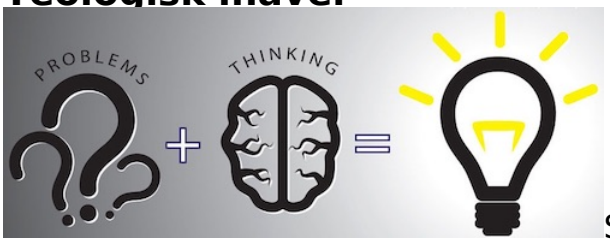
Den tidiga reformation

Jag har i en tidigare text (länk sist i sidan) beskrivit vad som hände under den unga reformationen i Schweiz när vanligt folk fick möjligheten att läsa Bibeln på sitt modersmål. Det ledde till ett uppvaknande, väckelse och till att nya, fria grupper bildades som ville föra förändringarna betydligt länge när det gäller en bibelförankrad tro än vad många reformatorer ville. Dessa nyväckta personer ansåg att den generella reformationen bara var ett halvdant verk, och visst hade de många gånger rätt i den åsikten.

Den grupp som gick i bräschen för detta uppvaknande under 1500-talet var *anabaptisterna*. Vad jag kan se var dessa kristna i det stora hela mycket bibelförankrade och sunda i sin tro och förkunnelse. Men vi kan också se att det ibland hände att mindre grupper av anabaptister drog iväg till vad man förr kallade för ”svärmerier”. Sådant svärmeri kunde innebära att anhängarna överdrev någon kristen åsikt och förvrängde budskapet i en fanatisk och osund riktning. Det osunda kunde t.ex. handla om ”inre spiritualitet”, om andliga manifestationer, lagiskhet eller svärmerier runt ting som hade med den yttersta

tiden och Tusenårsriket att göra. Men i det stora hela tycker jag mig i kyrkohistorien se att anabaptisterna var en sann väckelserörelse. De hade så klart inte 100% ljus över alla frågor – det har ingen av oss idag heller – men de var ändå vad jag skulle vilja säga ordentligt bibelförankrade. Vi skall ändå inte upphöja anabaptisterna för detta, utan istället tacka Gud för vad den tidens väckelse fick betyda för hela kristenheten. Och vi skall inte söka oss tillbaka till anabaptismen, för var tid har sitt andliga skeende från Gud.

Teologisk inavel

Som jag nämnde ovan drog en del grupper under den tidiga reformationen (och även senare) iväg i svärmerier och blev osunda. Detta berodde vanligen på att någon person ansåg sig ha funnit en ny eller bortglömd ”sanning” som nu minsann skulle lyftas fram och göras bruk av! Villolära uppstod, någon som hade samma läggning hakade på, och ett, tu, tre så uppstod en gruppering som blev som en slags enfrågegrupp. Vi kan se på villoläror och villfarelser som skadliga teologiska ”mutationer” i Kristi kropp/i kristenheten. Men en ensam sådan ”mutation” gör sällan någon större skada, det är när det blir en rörelse som de allvarliga skadeverkningarna kommer.

Från den vanliga genetiken vet vi att om två personer som bär på samma skadliga mutation får barn tillsammans, då kan denna aktiveras och blomma ut i någon defekt eller sjukdom. Man kan säga att mutationen bär frukt genom befruktning. Förr kallades detta lite nedsättande för ”inavel”. Men då var man inte kunnig om orsaken till sådana problem, utan trodde bara att folk blev allmänt dumma i huvudet om närbesläktade personer eller syskon fick barn tillsammans.

Nu tycker jag att man i kyrko- och väckelsehistorien kan se en likartad fara. Finns det flera personer i samma grupp/församling som bär på/får samma ”teologiska mutation”, då kan denna aktiveras och bära frukt i det sammanhang som dessa personer tillhör. Vanligen sker detta i mindre grupperingar som isolerat sig. Sådan ”teologisk inavel” är en starkt bidragande orsak till att sund kristen verksamhet och väckelser kan dö ut. När villfarelser får fokus börjar svärmeriet, och då är inte längre Jesus och Bibelns undervisning i fokus. Man lämnar då mer och mer Bibelns vägledning bakom sig. Man ser sig mer och mer som unika, utvalda och exklusiva. Man bygger sina egna små ”Babels torn” där Gud får stå som åskådare.

Jag tycker man kan dra en parallell till vargstammen i Sverige. Den sägs ju vara för liten och därför uppstår problem med inavel. Mutationer aktiveras och vargarna blir sjuka. Det handlar alltså om en slags *genetisk isolering*. Därför anser de som ansvarar för vargstammens fortlevnad, att stammen måste få in nytt friskt blod (individer som inte bär på samma mutationer), och man har då föreslagit att vargar skall importeras från Ryssland. Kanske det förhåller sig på samma sätt med kristenheten? Om vi isolerar oss i små grupper, då är risken större att där blir osunt. Vi kan ju bara se på den ökända församlingen i Knutby för att förstå att det kan bli så. Där fanns skadliga ”teologiska mutationer” (alltså villoläror) som verkligen fick blomma ut. Därför tror jag det är viktigt att sanna kristna har utbyte med andra sanna kristna, från kanske andra orter t.o.m. Jag förespråkar alltså inte ekumenik, och jag avser inte kontakter över gränser som Bibeln förbjuder. Men det som jag tror vi skall vara noga med, är dels att vi inte börjar fokusera på perifera frågor, och dels att vi inte skall isolera oss.

Sedan kan vi också dra en parallell till det vardagliga livet. Lever vi ohälsosamt eller utsätter oss för t.ex. skadlig strålning eller gifter etc, då kan vi bli allvarligt sjuka. Allvarliga sjukdomar orsakas inte sällan av just mutationer. Därför är det viktigt att vi för vår andliga hälsa ”äter hälsosam kost” och då avser jag återigen bibelläsning. Inom kristenheten finns gott om ”miljögifter” och ”ohälsosam kost” som kan leda till ”andliga sjukdomar” och ”teologiska mutationer”. Bokborden i kyrkorna och de kristna bokaffärerna är idag fulla av sådan ohälsosam kost. För att inte tala om Nätet! Bäst är alltså att hålla sig till den ”mat” som Gud själv rekommenderar.

Att samlas i fria, mindre grupper – gärna hemgrupper – tror jag är rätt väg fram när den etablerade samfundskristenheten blir allt mer osund. Men det är i så fall viktigt att sådana grupper av kristna har utbyte med varandra. Så skedde ofta på anabaptisternas tid. Många grupper höll kontakt med andra kristna, till och med över landsgränserna, och det var inte ovanligt att bibelsprängda förkunnare reste mellan olika grupper för att undervisa, förmana och vägleda. Om du är bekant med de Temadagar vi anordnat ibland, så ser jag i dessa en form av utbyte som jag kan tycka är bra för fria kristna. Jag hoppas att vi – eller andra – kan ordna med fler liknande tillfällen framöver.

”Genetisk isolering” i vår tids kristenhet

En farlig isolering jag tycker mig se i vår tid, det är när ensamma kristna söker sin gemenskap i Internets olika forum och nästan uteslutande hämtar undervisning från saker man hittar ute på Nätet. Det kan leda till en allvarlig felprioritering i

tron där Bibeln och bönen hamnar en bra bit ner i prioritetsordningen. Med den kunskap man hittat söker man sig till forum och grupper på Nätet som upptäckt samma ”sanningar”. Där finns då en stor risk för en andlig ”genetisk isolering” och därmed ”teologisk inavel”. Lösningen är då så klart att sätta Jesus och Bibeln främst i prioritetsordningen, och att söka sig bort från enfrågegrupperingarna på Nätet. Man kan behöva få in ”friskt blod” för att frisk!

Det är inte perifera frågor som skall förena oss kristna. Det är inte heller vad vi har för åsikter om Katolska kyrkan, Antikrist, USA:s presidenter, ”New World Order” etc som skall förena oss; det är inte vad vi tycker illa om som skall förena oss. **Andens enhet** skall uppstå och råda genom att vi håller oss till det sanna evangeliets budskap om Jesus Kristus och överlåtelsen till Gud! Och som så ofta vill jag peka på att bibelläsandet är helt avgörande, men även att man har kristna syskon där uppmuntran, vägledning och korrigering kan få flöda i båda riktningarna. Frågan är alltså: vad sätter vi högst; vad är vår första kärlek?

> Upp 2:4-5: ”Men det har jag emot dig, att du har övergett din första kärlek. Tänk därför på varifrån du har fallit, och omvänd dig och gör dina första gärningar.”

Ensamheten

Nu vill jag inte klanka ner på allt som finns på Nätet, för även denna min webbplats finns ju där J. Jag känner också flera kristna som funnit sin älskade man eller hustru via Nätet. För en del ensamma och rörelsehindrade är dessutom Nätet idag nästan enda möjligheten till gemenskap, och självklart kan man även där hitta sund kristen gemenskap. Men frågan är vilka sanningar som man samlas runt? Vad är det som förenar? Eftersom det osunda utbudet på Nätet är så otroligt oändligt, och för att man kan bli helt ensam i att utöva prövande och urskiljning där, då måste man vara alldeles särskilt vaksam över vad det är man tar del av och vilka man eventuellt slår sig i slang med. Är du ensam och helt hänvisad åt gemenskapen på Nätet, så be Gud om att hitta sunda vänner därute som kan hjälpa till med vägledning och utskiljning. Och akta dig för att isolera dig tillsammans med en enda liten smal nätbaserad grupp. Be också om vänner som du kan träffa i fysiska möten, kanske i ditt eget hem.

Babels torn i vår tid

Jag skall inte här lägga ut texten om byggande av det **stora** ”Babels torn” som pågår i vår tid, men självklart är det inte endast i mindre osunda grupper som

man är ”tornbyggare”. Det pågår samtidigt ett stort globalt arbete för att försöka få klart det ”tornbygge” som människorna en gång var tvungna att avbryta på grund av Guds ingripande. Det handlar om att ena världens folk, och lämna Gud utanför. I det arbetet är tyvärr många kristna engagerade, kanske ofta utan att veta om det. Man kan dock med fog säga att Katolska kyrkan är generalentreprenören i detta tornbyggande, men det finns fler som är starkt delaktiga i det arbetet. Detta har jag belyst mer ingående i mitt föredrag ”Babels torn i vår tid” (länk sist i sidan).

Anpassning till världen

Det finns ytterligare en sak som kan ta udden av, eller rent av ha död på sund kristendom och sanna väckelser, och det är anpassning till världen. I kyrkohistorien ser vi att anabaptisterna var mycket hårt förföljda på grund av sin bibelförankrade tro. De brändes på bål, dränktes, halshöggs, man beslagtog deras egendomar och ägodelar, de bötfälldes, många landsförvisades och andra sattes i fängelse. Ändå gav de överlevande inte upp! Förföljelsen ledde istället till en allt större spridning. Efter bara några år fanns det anabaptister i stora delar av Europa, och med tiden tog förföljelserna dem även till Amerika. Många skrifter gavs ut och många sånger komponerades av anabaptister. Efter anabaptisterna följde sedan andra protestantiska väckelser, som så klart hade blivit inspirerade av sina föregångare.

Under den första tiden hölls tron ganska sund, inte minst genom att anabaptisterna fortsatte att söka sanningen. Men med tiden blev de mer och mer accepterade. Förföljelserna avtog och de kunde slå sig till ro, arbeta och samla på hög. Med tiden blev de ”feta”.

> 5 Mos 32:15: ”Då blev Jesurun fet och slog bakut. Du blev fet och tjock och stinn. Han övergav Gud, sin skapare, och föraktade sin frälsnings klippa.”

Vi vet hur det gick med det judiska folket när de kom in i det förlovade landet och började bli rika och proppmätta. Vi vet också hur det har gått med kristenheten i vårt land när vi också blivit rika och övergödda. Med rikedom kommer en andlig lättja, självtillräcklighet och upptagenhet med allt man äger och vill införskaffa. Och för att säkra välfärden börjar man vända sig till ”avgudar”, tekniker och metoder. Evangeliet korrumperas till ett evangelium som skall rättfärdiga överflöd och lyx. Den kristne blir oberoende och behöver inte längre Gud och Hjälparen. Detta är kanske den vanligaste orsaken till att kristenheten

korrumperas och avfaller, och självklart lämnar Gud då så småningom sitt ”tempel”, alltså den kristna församlingen. Ju mer beroende vi är av Gud, ju sundare tro får vi. Ju mindre beroende av Gud vi blir eller gör oss, ju mer likt blir det judarnas avfall eller människans syndafall i Edens lustgård.

Det dagliga mannat

Observera nu också detta, att förödande rikedom kan även var av sorten *kunskapsrikedom*. Det finns en stor fara i att samla på sig kunskap, och kanske särskilt farligt är det med teologisk/andlig kunskap. Ty sådan kunskap kan leda till att man då ”vet hur man gör” och därmed ställer man sig mer och mer i ett oberoende av Guds spontana vägledning. Med tiden tror man sig ha all den kunskap man behöver för sitt kristna liv, vilket i sig innebär både blindhet och högmod. Vi kan även jämföra detta med att det judiska folket i öknen inte fick lov att samla in manna från himlen för kommande dagar (förutom till sabbatsdagen), de skulle istället dagligen samla in det manna som de behövde för samma dag. Om de ändå samlade in extra manna på hög, då gick mask i det. På motsvarande sätt skall vi vara beroende av återkommande bibelläsning och bön. Det går inte att samla sådan kunskap i tron att den håller från år till år. Vi skall istället vara ständiga sökare, och det är vi främst i umgänget med Gud. Kanske du sett i ditt eget liv att det vanligen är prövningar och motgångar som gör att du söker Gud som mest, inte framgångar och flyt. Se här hur det gick med den rika och självförträffliga församlingen i Laodicea:

> Upp 3: 17: ”Du säger: Jag är rik, jag har vunnit rikedom och behöver ingenting, och du vet inte att just du är eländig, beklagansvärd, fattig, blind och naken.

Så vi måste se upp när det enbart är medvind i livet! Och kanske vi skall låta bli att klaga allt för mycket när vi har det motigt eftersom motgångarna kan vara en nödvändig del i vår fostran.

En bitter insikt kristenheten kan vinna från de senaste kanske 30-40 åren, det är att bibelskolor kan förblinda mer än vad de öppnar ögonen. Detta beror då ofta på att eleverna där genom intensiv träning på kort tid skall bli andliga ”experter”. Men därmed blir de också allt mer oberoende av Guds ledning; de gör Hjälparen arbetslös! Sedan är den kunskap som förmedlas på bibelskolorna allt oftare behäftad med villfarelse och villolära. Detta bidrar också starkt till att kristenheten blir sjuk och matt.

Gå till doktorn

Om jag skall utveckla det här med ”teologiska mutationer” lite mer, så vill jag även lyfta fram problemet med att vara *mottaglig* för ”sjukdom”. Med det avser jag en *fallenhet* för att fastna för villfarelser och villoläror. Det kan handla om tankar som lätt drar iväg i den villfarna riktningen och sedan synkar sig med läror och/eller personer av samma sort så att ”mutationen” blommar ut i full ”sjukdom”. Det kan också handla om att man lätt fascineras av det spektakulära. Här bör var och en av oss fundera över vad vi kan ha av sådant i våra liv. Om du någon gång fastnat i villolära, varför gjorde du det? Vad i dig gjorde att du lockades av det? Det är viktiga frågor att ställa oss i bön och omvändelse inför Gud!

Finns det då någon bot mot en sådan andlig krankhet? Jo då, det **finns** bot för det som blivit sjukt i det andliga livet, men det sker på Guds villkor. Jag tror inte man skall söka boten ute på Nätet, på Youtube, på konferenser, i böcker och inspelningar, hos den eller den förkunnaren, eller hos en annan människa, osv. Men var hittar man då boten? Jo, framförallt där hemma i sin kammare, där man söker Gud i bibelläsning och bön. Det är **där** som man bör göra sin omvändelse och överlåtelse till Gud. Ingen annan kan göra den åt oss, bara peka på det så som jag gör här. Visst kan överlåtelsen ske i en kyrka eller tillsammans med andra människor, men jag vill rekommendera dig att bli mycket personlig med Gud och vara det ensam med Honom. Och det är sedan genom det dagliga ”insamlandet av manna” som man växer till och blir allt friskare. Andra skall inte samla manna åt dig, du måste göra det själv.

Att leva med minsta möjliga risk för ”teologiska mutationer och inavel” är alltså att leva med Gud som Gud och Kung i livet, istället för att jag själv är det. Det livet innebär också att man vill ha Guds Sanning istället för egna eller andras ”sanningar”. Och det innebär även att man ständigt lever i en förtröstan på att man får tillräkna sig **en rättfärdighet från Gud**, trots att man fortfarande har brister och synd i sitt liv; en egen rättfärdighet får vi inte på denna sida av evigheten. Med den ordningen kommer en successiv förändring i livet på det moraliska området, och en allt större andlig mognad – dock med fortsatt beroende av Gud och hans beskydd och vägledning. Kalla det för en ”strålbehandling” mot teologiska mutationer, världslighet och synd om du vill, men det är en strålbehandling som består av Guds agape-kärlek, vishet och nåd!

Jag tror som sagt det även är nyttigt med utbyte mellan sanna kristna syskon. Är man en liten grupp skall man inte isolera sig för att odla gruppens favoritfrågor. Det är viktigt att få in ”nytt blod” så att inte de ”teologiska mutationerna” får

fäste och aktiveras. Utbyte med andra kristna syskon är därför bra. Idag är det lättare med sådant utbyte tack vare Internet, men fysiska möten är det bästa när det är möjligt. Jag hoppas att det kan bli mer av sådana uppfriskande samlingar i vårt land!

Må Herren vår Gud leda oss alla!

/Lennart

Läs vidare:

- Reformationen, Bibeln och folkets uppvaknande

- Babels torn i vår tid